

Előterjesztés a Balaton Kiemelt Térség Klímastratégiájával kapcsolatban elvégzett feladatokról

A Balaton Fejlesztési Tanács a Balaton Kiemelt Térségi Klímastratégiát 2020. február 13-i ülésén tárgyalta és fogadta el.

Tervdokumentumok:

A hazai klímapolitikai keretnek és alapdokumentumnak számító Második Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégiát (NÉS-2) az Országgyűlés 23/2018. (X. 31.) OGY határozatával fogadták el. A NÉS2 céljaival összhangban elkészültek, illetve elfogadták a Somogy, Veszprém, illetve Zala megyei klímastratégiákat 2019 tavaszán. Ezekkel összhangban a Tanács munkaszervezete, a Balatoni Integrációs Közhasznú Nonprofit Kft. elkészítette a BKÜ területére vonatkozóan a Balaton Kiemelt Térségi Klímastratégiát 2020-2030 időszakra.

A Balaton Kiemelt Térségi Klímastratégia célja, hogy a Nemzeti Éghajlatváltozási Stratégiára és a megyei klímastratégiákra épülve összegezze és meghatározza azokat az intézkedéseket, amelyek elősegítik a Balaton térség aktív szerepvállalását a klímaváltozás csökkentése, illetve az ahhoz való alkalmazkodás területén. A klímastratégia megvalósítása az elkövetkezendő évek kiemelt prioritása kell, hogy legyen a régió szempontjából.

Ezért a klímastratégiában megfogalmazott elvek és klímaspecifikus adaptációs megközelítés alapján kerültek kidolgozásra és elfogadásra a Balaton Területfejlesztési Konceptió és Balaton Területfejlesztési Stratégiai Program.

A kiemelt üdülőkörzeti fejlesztési tervekhez hasonlóan 2021-ben zárult le a 2021-2027 közötti uniós programozási időszakhoz kapcsolódó megyei fejlesztési koncepciók és területfejlesztési programok kialakítása. A kiemelt üdülőkörzetet érintő megyék terveinek 218/2009. Korm. rendelet alapján zajló társadalmi egyeztetése során a kiemelt térségi klímastratégia releváns tartalmi elemei beépültek a megyei tervekbe. Ezáltal a Somogy, Veszprém és Zala megyék területi tervei és a Balaton Kiemelt Térségi Klímastratégia összhangja biztosított.

A klímastratégia célkitűzéseinek elérését támogató tevékenységek fő fejezetek szerint:

I. Mitigáció:

A BFT által kiírt pályázatok támogatási céljai között szerepelt a közterület karbantartását szolgáló környezettudatos, elektromos eszközök, járművek beszerzése, valamint az elektromos eszközök kiszolgálására használható, nem nyilvános töltőpontok kiépítése. Az elektromos közterület karbantartó eszközök használata a robbanómotoros eszközökhöz képest előnyösebb, mert ezáltal csökkenthető a károsanyag- és a zajkibocsátás a településeken.

További mitigációs intézkedés a 2022-ben bevezetett kötelezően megvalósítandó projektem, mely szerint a pályázati projektekben a támogatás minden megkezdett millió Ft-ja után kötelező legalább 1 db lombos fát ültetni, a fajtát pedig a Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatósága által telepítésre javasolt fák jegyzékéből kell kiválasztani. A kötelező faültetéssel csökkenthető a települések levegőjében a széndioxid-és a porszennyezés, amellet, hogy a lombos fák további számos előnyös ökológiai szolgáltatást nyújtanak.

II. Adaptáció:

Pályázati forrás biztosítása a klímabarát települési fejlesztések támogatására:

A klímaváltozáshoz köthető globális folyamatok helyben – így a Balatonnál is – lokális sajátosságokkal jelennek meg, ami villámárvizekben, hóhullámokban, elmaradó jégborítottságban, a biodiverzitás csökkenésben, az invazív fajok térnyerésében, az emberi egészség sérülékenységében, a vízbiztonság értelmezésének átalakulásában, és sok egyéb hatásban nyilvánul meg. A hirtelen kialakuló káresemények elleni védekezésnek, az állapotváltozásokhoz való alkalmazkodás kialakításának a helyben megvalósított, de térségi szinten koordinált intézkedések jelentik a leghatékonyabb módját. A pályázati felhívás célja volt a klímaváltozás mérséklését és a klímaváltozáshoz való alkalmazkodást elősegítő beruházási elemek, zöldfelületi fejlesztések megvalósítása.

A pályázati felhívás olyan fejlesztésekre került kiírásra, ahol a terület használati funkciójától függetlenül a klímaadaptáció (pl. a vízmegtartás, szén-dioxid elnyelő képesség növelése, stb.) a fő szempont. Ez azt jelenti, hogy a települési közterületek fejlesztési vagy területhasználati céljukban, vagy használati funkciótól függetlenül műszaki kialakításukkal hatékonyan és természetesen módon tudnak hozzájárulni a klímaadaptációhoz. Cél, hogy kialakításukban a természetességre törekvő, egyszerű megoldások jelenjenek meg, melyek közvetlenül szolgálják a terület klímaadaptációját, pl. vízmegtartó és szén-dioxid elnyelő képességének növelését.

Fontos további cél, hogy - a csapadékvízre, a zöldfelületekre és a biomasszára egyaránt erőforrásként tekintve - a zöldfelületek értékét a klímaadaptációs, vízmegtartó és szén-dioxid elnyelő képességük határozza meg, ne pedig a beépített anyagok értéke.

A fenntarthatósági és klímavédelmi szempontok teljesülése érdekében klímavédelmi szakértő véleményezte a beérkezett pályázatokat.

III. Szemléletformálás:

Fenntarthatósági útmutató települési fejlesztésekhez

A településfejlesztési pályázatok sikeres megvalósítása érdekében 2018-ban elkészült és rendszeres frissítésre kerül a *Fenntarthatósági útmutató*, mely ötletekkel és javaslatokkal segíti a települések és a térség jövőjét is befolyásoló, alakító fejlesztések kidolgozását. Az útmutató a települési zöldinfrastruktúra elemei (a növényzettel és vízzel borított felületek), mint fásított közterek, közkertek, közparkok, játszóterek, fasorok és zöldsávok, vízparti zöldsávok, intézménykertek, zöldsávok, zöldtetők, zöldfalak kialakításához nyújt segítséget. Az útmutató nyilvánosan elérhető az alábbi honlapcímen:

https://balatonregion.hu/wp-content/uploads/2021/07/Fenntarthatosagi_utmutato_2021.pdf

Balaton Klíma Akadémia

A Balaton Klíma Akadémia létrehozásával a térség klímastratégiájának A1 intézkedése valósulhat meg.

A Balaton Fejlesztési Tanács (BFT) munkaszervezete jelenleg a Siófok Város Önkormányzata tulajdonában álló Siófok, Batthyány u. 1. szám alatti irodaház együttesben (A-B) épület működik a tulajdonossal kötött használati megállapodás alapján.

A BFT és munkaszervezete az irodaház együttes régi szárnyában egy fenntarthatósággal kapcsolatos „oktató és tudás központ”-ot, a Balaton Klíma Akadémiát tervezi kialakítani.

Az oktatási és tudásközpont funkcióhoz kapcsolódóan az épületben bemutató és oktatótermek, kiszolgáló egységek kerülnek kialakításra.

„Balatonról, jövőről” klíma- és környezetvédelmi verseny középiskolások részére

2021/22, 2022/23 és 2023/24-es tanévekben a Balaton Fejlesztési Tanács az Energiaügyi Minisztérium (valamint jogelődjei) támogatásával a Balaton Régióban működő középiskolák 9-12. évfolyamos diákjai számára klíma- és környezetvédelmi versenyt hirdetett.

A 2023/24-es verseny végét jelentő Diákkonferenciára áprilisban került sor a versenyben részt vett 7 csapat részvételével. Az előadásokat egy 5 főből álló szakmai zsűri pontozta. A zsűri tagjai a Diákkonferencián előadott prezentáció és a helyszínen kiállított standok alapján állították fel a csapatok sorrendjét, amihez hozzá adódott a 4 forduló végén, a szakmai mentoroktól kapott pontszám is. Az összesítés alapján a 3 győztes csapat:

3. helyezett a BBMSZ, a Siófoki SzC Mathiasz János Technikum és Gimnázium (Boglár) 11. osztálya.

2. helyezett a NatureFaces, a Marcali Berzsényi Dániel Gimnázium 10. B. osztálya.

1. helyezett a Jobbfékek csapat, a Siófoki Perczel Mór Gimnázium és Kollégium 9.B. osztálya.

A Diákkonferencián került bemutatásra a játékkervező verseny győztes társasjátéka az "Okosan a környezetért!", melyet a Siófoki Perczel Mór Gimnázium és Kollégium "Siótabik" csapata készített.

Szemléletformáló rendezvénysorozat a Balaton Partnerségi Program keretében:

2020. novemberében a Balaton Fejlesztési Tanács munkaszervezete, a Balatoni Integrációs és Fejlesztési Ügynökség a környezet védelme, az ökológiai, szociális, kulturális és gazdasági fenntarthatóság érdekében szemléletformáló rendezvénysorozatot indított, hogy felhívja a figyelmet mindannyiunk személyes érintettségére, a klímaváltozásra, a természeti erőforrások csökkenésére és az ökoszisztémák sérülékenységére vonatkozóan.

A rendezvénysorozat azóta is online formában kerül megvalósításra, minden hónap első szerdáján, figyelemfelkeltő, érdekes prezentációkkal, filmekkel, amelyek minden érdeklődő partnerünk, továbbá az iskolai oktatás - a tanárok, a diákok és a szülők – és a lakosság számára is segítséget és támogatást nyújtva azokban a témákban, amelyek érdeklődésre tarthatnak számot a klímaváltozással, környezetvédelemmel és természetesen a Balatonnal kapcsolatban.

A rendezvény célja, hogy a résztvevők tudományos értékű előadásokat és közérthető formában ismertetett jó gyakorlatokat hallgathassanak, annak érdekében, hogy a saját felelősség felismerhető legyen mindenki számára, hogy a közös hang megtalálásával a közös cselekvés eredményre vezethessen.

A klímastratégia megvalósítását elősegítő pénzügyi források:

A térség klímaadaptációs tevékenységének ösztönzése, segítése érdekében a Technológiai és Ipari Minisztérium (jogutódja: Energiaügyi Minisztérium) által 2022-re és 2023-re biztosított klímaadaptációs források, valamint a Miniszterelnökség Területfejlesztési Tervezési és

Támogatási Főosztálya által biztosított térségfejlesztési forrás, továbbá a 2021. évi klímaadaptációs forrás maradványa állt a Tanács rendelkezésére.

Siófok, 2024.09.20.

Balatoni Integrációs és Fejlesztési Ügynökség.

Készítette: Kuborczik Barbara, Dr. Horváthné Labát Márta

.../2024 (09.20.) BFT határozat

A Balaton Fejlesztési Tanács a Balaton Kiemelt Térség Klímastratégiájával kapcsolatban elvégzett feladatokról szóló tájékoztatót megtárgyalja és elfogadja.

Felelős: Dr. Molnár Gábor ügyvezető igazgató

Határidő: értelem szerint